

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงาน ผู้วิจัย ได้สำรวจสภาพการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพน จากการใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และจากการสำรวจสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา มีการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามปกติ ตามความรู้และความเข้าใจของตนเอง จากการศึกษาเอกสาร คู่มือของทางราชการ ครูส่วนมากยังไม่ได้รับการพัฒนากลับมาเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่องตามระบบและขั้นตอน และมีคะแนนการประเมินตนเองจากการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย เอกสารยังไม่เป็นระบบ ยังขาดความต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน ครูมีความเข้าใจในการดำเนินงานที่ไม่ตรงกัน รวมถึงการขาดวิธีการหรือกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ขาดการวางแผนการทำงานเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบ มีการประสานงานเพื่อความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับน้อย ทำให้ปัญหาของนักเรียนขาดการติดตามแก้ไข อีกทั้งกระบวนการนิเทศติดตามยังไม่มีระบบและไม่ต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน ทำให้ครูขาดการกระตุ้น ซึ่งจากประเด็นการสนทนาและข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนา พบว่า ครูที่ปรึกษาและครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้น มีความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เชี่ยวชาญ และจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาจะเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน ด้วยสาเหตุของปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาโดยตรง คือครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ผลการพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพน โดยกลยุทธ์ในการพัฒนา ดังนี้

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน สะท้อนผลจากการสังเกต พบว่า บรรยากาศในการจัดประชุมเป็นไปตามขั้นตอน ความเป็นจริงที่สังเกตได้ คือ วิทยากรที่เป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ มีความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถและมีเทคนิคในการถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกรอบงานหลักทั้ง 5 ด้าน มีความเป็นกันเองและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เข้าประชุม ครูผู้เข้าประชุมก็มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง มีความสนใจศึกษาเอกสาร คู่มือ เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการแสดง

ความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เกี่ยวกับปัญหาที่พบจากการทำงานที่ผ่านมา รวมถึงมีการยกตัวอย่างกรณีปัญหา เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในที่ประชุม และผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในการประเมินตนเอง เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจและระดับการปฏิบัติงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการประชุม เพื่อพัฒนาตนเองของครูที่เข้าประชุมทั้งก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยรวมแล้วมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ มากกว่าคะแนนก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทั้งรายบุคคลและโดยรวม จากเดิมมีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการเท่ากับ 2.35 เพิ่มเป็น 4.08 และหากพิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคล ยังพบว่า ครูผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการทั้ง 20 คน มีความรู้ ความเข้าใจและมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการดำเนินงานด้านดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงขึ้นทุกคน รวมถึงครูที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 6 คน ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายด้วย

2.2 การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ทางบวกของครูกับนักเรียน จากการวางแผนและร่วมมือกันของครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา ในการปฏิบัติตามกลยุทธ์การพัฒนา โดยได้รับการพัฒนาตนเองจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา ด้วยการใช้คำพูด การสื่อสารที่เหมาะสมที่เป็นการเสริมแรงทางบวก ให้กับนักเรียน เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน ด้วยการปฏิบัติที่ถูกต้องสอดคล้องกับหลักจิตวิทยา และวัยของนักเรียน โดยให้ครูใช้คำพูดเสริมแรงทางบวก จากคำพูดตัวอย่างจากงานวิจัยในกรณีที่นักเรียนท้อแท้ผิดหวัง กรณีที่นักเรียนทำงานสำเร็จ กรณีนักเรียนทำผิดระเบียบวินัย และกรณีที่นักเรียนตั้งใจทำงาน พบว่า กลยุทธ์ที่ใช้ทำให้จำนวนของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาลดลงจากเดิม นักเรียนเกิดความพึงพอใจ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยพบว่า มีค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบของคะแนน ในการประเมินบุคลิกภาพและพฤติกรรมของครูหลังการพัฒนาเพิ่มสูงขึ้น

2.3 การนิเทศ การดำเนินการนิเทศภายใน พบว่า หลังได้รับการพัฒนาตนเอง ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานตามกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้ โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา รวมถึงเป็นกระบวนการที่จะส่งเสริม พัฒนา นักเรียนได้ตรงตามความสามารถและความถนัด ผลการนิเทศ สรุปได้ว่า ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางและความมั่นใจ ที่จะนำไปสู่การจัดกิจกรรมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการพัฒนาตนเองด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และในการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหากครูที่ปรึกษายังมีความสงสัย หรือไม่เข้าใจชัดเจนก็ใช้กระบวนการนิเทศ เพื่อเป็นการทบทวนและช่วยเหลือ เพื่อให้การดำเนินงานของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศติดตาม มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิดตามขั้นตอน และกรอบงานหลักทั้ง 5 ด้านเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

2.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษา มีความสามารถ ดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในโรงเรียน

บ้านวังโพรง เป็นอย่างดี มีการบันทึก จัดทำเอกสารและข้อมูลของนักเรียน ในด้านต่าง ๆ ที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบันมีความตระหนักรับผิดชอบและดำเนินการอย่างจริงจัง

2.3.2 การคัดกรองนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาใช้กิจกรรมที่หลากหลายตามขั้นตอน ทำให้การคัดกรองนักเรียนมีประสิทธิภาพ จัดกลุ่มได้ถูกต้องเหมาะสม จนสามารถดำเนินงานตามขั้นตอนต่อไปได้อย่างดี ช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงจุดตามสาเหตุของปัญหา ทำให้จำนวนนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาลดลง

2.3.3 การส่งเสริมนักเรียน พบว่า หลังจากที่มีการกำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านวังโพรง ครูที่ปรึกษา ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง มีการประสานงานและร่วมมือกับผู้ปกครอง เพื่อหากิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนตามความสามารถ ความสนใจและความถนัดของตน จนทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จและมีความภาคภูมิใจ นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถ และเกิดทักษะชีวิต สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้จริง

2.3.4 การป้องกันและแก้ไข ครูที่ปรึกษาดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นกันเอง มีการให้คำปรึกษาที่เหมาะสม มีการเสริมแรงทางบวกด้วยการใช้คำพูดที่นักเรียนชอบใจ การให้อภัย ให้โอกาสและมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและตรงประเด็นของปัญหา เช่นการอบรมคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมโฮมรูม ทำให้นักเรียนมีความรัก ความเคารพและเชื่อใจและตั้งใจเป็นคนดีตามที่ครูสอน ทำให้นักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพรงมีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการชีวิตตามที่สังคมต้องการ

2.3.5 การส่งต่อนักเรียน พบว่า โรงเรียนบ้านวังโพรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามขั้นตอน และพบว่า การส่งต่อนักเรียน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินการภายในโรงเรียน มีการติดต่อประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบว่ามี การส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สรุปได้ว่า การพัฒนาครูของโรงเรียนบ้านวังโพรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ทางบวกของครูกับนักเรียน และการนิเทศ ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิม และครูนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการพัฒนาตนเองมาใช้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการทำงานเป็นทีม มีการร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูตระหนักและให้ความสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเชื่อมั่นว่าเป็นกระบวนการที่จะนำมาพัฒนาผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จได้ มีการลงมือปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและจริงใจด้วยการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานที่เป็นระบบชัดเจน ครูที่ปรึกษามีการดำเนินงานตามขั้นตอน จัดทำเอกสารและข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนแต่ละคน ง่ายต่อการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมได้ตรงตามความสามารถและความสนใจ และครูที่ปรึกษามีการคัดกรองนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มได้ถูกต้องเหมาะสม ทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียน ง่ายต่อการ

ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาส่งผลให้การดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านวังโพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านวังโพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ทางบวกของครูกับนักเรียน และการนิเทศเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาครู มีผลการดำเนินงานที่น่าสนใจ และควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านวังโพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู พบว่า โดยภาพรวมครูมีความรู้ ความเข้าใจและมีการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย มีสิ่งที่จะต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนา โดยเฉพาะด้านเกี่ยวกับตัวครูที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินงาน การไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งมีความคิดเห็นและเข้าใจแตกต่างกัน ครูยังไม่ได้รับการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจัง การพัฒนาครูโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ยุทธพร พรเพชร (2550 : 82-85) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนาทมวิทยา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการศึกษาดูงานเพื่อให้แนวทางการประชุมปฏิบัติการเพื่อให้ได้ความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการนิเทศเพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำและส่งเสริมหลังการพัฒนาพบว่า ครูผู้ดำเนินงานสามารถดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี มีการการตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปแบบ ทำงานโดยมีการประสานความร่วมมือทุกฝ่าย ไม่ว่าจะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ครูผู้สอน คณะผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูเข้าใจบทบาทผู้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้น และ มยุรี บัวกลาง (2551 : 136-139) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนกรณีโรงเรียน ก้านเหลืองวิทยาคม อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยใช้หลักการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart พบว่า กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนในระดับมาก มีความมั่นใจในการนำความรู้ ความเข้าใจ ไปใช้ในระดั้มาก ผลจากการประเมินผลงานมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.42 อยู่ในระดั้มากและกลุ่มเป้าหมายมีเจตคติที่ดีต่อการอบรมวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดั้มาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมคิด บุญคำมี (2551 : 163-164) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านแดง

น้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการนิเทศภายในเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา พบว่า ก่อนการพัฒนาครูส่วนใหญ่ ผ่านการอบรมทำวิจัยในชั้นเรียนมาแล้วแต่ยังไม่ได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ครูขาดความมั่นใจใน ความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ชัดเจน อีกทั้งขาดความเชื่อมั่นด้วย คิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก ต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้า เก็บข้อมูลนาน ใช้สถิติ ชั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูล หลังการพัฒนา พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยใน ชั้นเรียนมากขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการ ฝึกอบรม 44.80/25.40 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้กล ยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ทางบวกของครูกับ นักเรียน และการนิเทศ ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้น เข้าใจในบทบาทหน้าที่ เกิดความรับผิดชอบและตระหนักในการแก้ไข ปัญหาของนักเรียน ครูมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น ทำให้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยมีความสอดคล้องกับ วิทยา แสงคำไพ (2551 : 134) ที่ได้ ศึกษาการพัฒนาครูด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยา สรรค์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาครูด้านการ ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเสื่อโก้ววิทยาสรรค์ โดยใช้การประชุมเชิง ปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานด้านการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตามขั้นตอน สามารถจัดทำคู่มือครูที่ปรึกษาได้ ผลการเปรียบเทียบ คะแนนจากการทำแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมายทั้งก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลครูกลุ่มเป้าหมายทุกคนมีคะแนนสูงขึ้นหลังการประชุม การประชุมเชิง ปฏิบัติการจึงเป็นนวัตกรรมที่ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้นและ ชูศักดิ์ ไชยโคตร (2552 : 98) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภोजันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กล่าวว่า การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภोजันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิง ปฏิบัติการ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม เป็นนวัตกรรมในการศึกษาค้นคว้า ตามกรอบงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการพัฒนาส่งเสริมนักเรียนให้เหมาะสม ทาวิธีการป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน ด้วยความร่วมมือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผลปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ พึงประสงค์ สามารถแก้ไขผลการเรียนได้ นักเรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบมากขึ้น ส่งผล ต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเมืองจันทร์ อำเภोजันทร์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ เดชา จันทร์อำภา (2552 : 10-14) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนห้วยแถลงพิทยาคม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนา คือ

การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ผลการศึกษา พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างทันที่ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยในการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ บุญประสพ กุลศรี (2550 : 107-112) ที่ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดตุ้มดุมวิทย์ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดกิจกรรมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิวัฒน์ ชูจิต (2552 : 7-10) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้าน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคำยางพิทยาคม อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยใช้ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถ ดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เป็นรูปแบบเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พัฒนศักดิ์ ภูมิโคกรักษ์ (2552 : 93-96) ที่ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านซับพลู อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศแบบมีส่วนร่วม พบว่า ทำให้ครูที่ปรึกษาและครูประจำ ชั้นมีความเข้าใจ ปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจและมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานอยู่ตลอดอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างครู กับนักเรียนด้วยการใช้คำพูดเสริมแรงทางบวก และการนิเทศ เป็นนวัตกรรมการวิจัยตามกรอบ หลักของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงานตาม กระบวนการและขั้นตอนของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และจำนวนของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่มีปัญหาลดลง นักเรียน เปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และนักเรียนยังได้รับการส่งเสริมพัฒนาตรงตามความต้องการ เป็นการยกระดับมาตรฐานการประกันคุณภาพระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านวังโพธิ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีกลยุทธ์ที่ทำให้การดำเนินงาน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่

1.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมเชิงปฏิบัติการสามารถทำให้ครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้น มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

1.2 การสื่อสารปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างครูกับนักเรียน ด้วยการใช้คำพูด ทำให้ครูมีความตระหนักและให้ความสำคัญในการสื่อสารด้วยการใช้คำพูด ครูนำไปใช้สนทนา อบรมนักเรียนเพื่อเป็นการใช้คำพูดที่เป็นการเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียน สามารถแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนได้ดี

1.3 การนิเทศ ติดตาม ทำให้การดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามระบบและขั้นตอน มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โกลัซิด เป็นปัจจุบัน ครูที่ปรึกษามีความมั่นใจและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาครูด้านการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

1. โรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ชัดเจน มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน จัดทำเอกสาร คู่มือ ปฏิทินการปฏิบัติงานและบทบาทหน้าที่ของครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาจะต้องมีเจตคติ มีความรักความเมตตาความเอื้ออาทร และเป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียนทุกคน โดยผู้บริหารร่วมมือและสนับสนุนในการทำงาน

3. มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลง

4. จัดกิจกรรมที่เป็นการทบทวนความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นบทบาทหน้าที่ของครูอยู่เสมอ

5. โรงเรียนควรมีการพิจารณา วางแผนในการแก้ไขปัญหาของโรงเรียนในภาพรวม ในการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของครูด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีทีมงานพัฒนาคุณภาพของระบบอย่างต่อเนื่อง

6. การดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เวลา 1 ภาคเรียน อาจจะไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมบางอย่าง เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ต้องศึกษาทักษะและความสามารถของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้มาตรฐานจะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรวิจัยกรอบหลักเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง จะทำให้สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น